

Elçin ƏMİRBƏYOV: "Ümid edirəm, ermənilərlə azərbaycanlıların mehriban qonşu kimi birgə yaşaya biləcəyi gün gələcək"

Azərbaycan Prezidentinin xüsusi tapşırıqlar üzrə nümayəndəsi, səfir Elçin Əmirbəyov Vatikana işgüzar səfəri zamanı "Sir" İnformasiya Agentliyinə müsahibə verib. AZƏRTAC xəbər verir ki, Elçin Əmirbəyov müsahibəsində Ermənistan və Azərbaycan arasında sülh prosesindən, cəmiyyətimizin çoxmillətli və multikultural xarakterindən və regionda gələcək birgəyaşayış imkanlarından bəhs edib. Müsahibəni təqdim edirik.

- *Azərbaycanla Ermənistan arasında dialoq hansı mərhələdədir? Papa Fransisk danışıqların hər şeydən əvvəl humanitar böhrana son qoya biləcək "davamlı razılışmaya" şərait yaratmasını rica edir. Bu gün hansı addımların atılması lazımdır?*

- İlk olaraq, biz Papa Fransisk həzrətlərinin Ermənistan və Azərbaycan arasında sülhün əldə edilməsinə göstərdiyi diqqəti yüksək qiymətləndiririk. Bakı ilə İrəvan arasındakı dialoq müxtəlif formalarda və müsbət ruhda davam etməkdədir. Vurğulamaq lazımdır ki, təxminən iki il əvvəl sülh danışıqlarının və sülh müqaviləsinin layihəsinin təşəbbüskarı məhz Azərbaycan olub və o vaxtdan bəri sülh prosesində mühüm irəliləyişlər əldə edilib. Ən son müsbət irəliləyişlər ötən ilin sentyabr ayında Azərbaycan öz suverenliyini və ərazi bütövlüyünü tam bərpa etdikdən, Qarabağ regionu üzərində özünün effektiv nəzarətini bərpa edəndən sonra mümkün olub. Bu gün biz inanırıq ki, Ermənistanla birlikdə bütün yerdə qalan məqsədlərimizə siyasi vasitələrlə və nisbətən daha qısa müddət ərzində nail ola bilərik. İki həftə əvvəl Ermənistan öz qüvvələrini Azərbaycanın şimal-qərbində yerləşən Qazax rayonunun otuz ildən çox işğal altında qalan dörd kəndindən çıxarmağa razılışdı və dərhal sonra biz ölkələrimiz arasında bir gün dövlət sərhədinə çevriləcək ikitərəfli delimitasiya və demarkasiya prosesinə başladırıq. Paralel olaraq, Azərbaycan özünün otuz ildən bəri davam edən münafişə və qanunsuz işğal nəticəsində dağıdılmış bütün ərazilərinin yenidən qurulması və bərpası istiqamətində genişmiqyaslı söylərini qətiyyətlə davam etdirir.

- *2023-cü il oktyabrın 15-də Angelus mərasimində Papa Fransisk bu regionun səlahiyyətli və sakinlərinin "yerli mədəniyyətin bir hissəsi, inancın ifadəsi və fərqliliklərə baxmayaraq, birlikdə yaşamağa imkan verən qardaşlığın əlaməti kimi hörmətlə davranılacağına və qoruna biləcəyinə" ümidvar olduğunu bildirmişdi. Bu yerdə, onların evlərinə qayıtma prosesinə necə yardım etmək olar?*

- İlk əvvəl aydınlıq gətirmək istərdim ki, Azərbaycanın Qarabağ bölgəsinin ərazisini tərk edib Ermənistanla getmək qərarı orada məskunlaşmış əhali tərəfindən könüllü şəkildə qəbul olunub. Baxmayaraq ki, Azərbaycan hakimiyyəti onlara dəfələrlə müraciət edərək ölkəni tərk etməməyə çağırıb. Bir gün davam edən antiterror əməliyyatından dərhal sonra Ermənistanın bizə qarşı başladığı dezinformasiya kampaniyasına baxmayaraq, Azərbaycan yerli mülki əhaliyə orada qalıb, qanunlarımız çərçivəsində dinc şəkildə cəmiyyətimizə inteqrasiyanı təklif edib. Lakin həqiqətə ondan ibarətdir ki, gedənlərin bir çoxu, Azərbaycanın həmin regionunda ermənilərlə azərbaycanlıların dinc yanaşı yaşamalarına qarşı çıxan yerli qanunsuz separatçıların liderləri tərəfindən, əslində, buna "israrla sövq edilib". Azərbaycan hakimiyyətinin daha öncəki firsətlərdə də dəfələrlə bəyan etdiyi kimi, erməni və ya azərbaycanlı olmasından asılı olmayaraq, bütün köçkün əhalinin öz evlərinə könüllü qayıtmaq hüququna qarşılıqlı əsasda hörmət edilməlidir. Unutmayaq ki, 1980-ci illərin sonlarında münafişənin lap əvvəlində Ermənistanda 250 mindən çox mülki azərbaycanlı etnik təmizləməyə məruz qalıb.

- *Elə həmin Angelus mərasimi zamanı Papa Fransisk, həmçinin bölgədəki monastirlərin və ibadət yerlərinin qorunması ilə bağlı xüsusi müraciət edib. Hökumətinizin həmin torpaqlarda xristian ibadət yerlərinin qorunması üçün hansı addımları atır?*

- Azərbaycan ərazisindəki bütün ibadət yerləri, dini mənşəyindən asılı olmayaraq, cəmiyyətimizin çoxmillətli və multikultural xarakterini əks etdirən zəngin mədəni və dini irsimizin bir hissəsini təşkil edir. Hökumətimiz isə hər bir dini ibadət yerini heç bir ayrı-seçkilik qoymadan qorumaq vəzifəsinə ciddi yanaşır. 2020-ci ilin noyabr ayında İkinci Qarabağ müharibəsi başa çatdıqdan sonra Azərbaycanın aidiyyəti qurumları tərəfindən xarici dövlətin qanunsuz işğalı altında olan və münafişənin təsirinə məruz qalmış ərazilərdəki bütün mədəni və dini abidələrin inventarizasiyası aparılıb. İki müharibədən sonra ayaqda qalan, lakin zədələnən abidələr hazırda bərpa mərhələsindədir, ancaq təəssüf ki, bir çox mədəni və dini abidələr işğalçı qüvvələr tərəfindən tamamilə məhv edilib. Bir misal gətirim: Qarabağda və əvvəllər işğal olunmuş digər ərazilərdə 67 məsciddən 65-i yerlə yeksan olunub.

- *Münafişələrdən və böhranlardan güclü şəkildə təsirlənən bir dünyada bəlkə də bu böhrana diqqəti canlı tutan yeganə insan Papa Fransiskdir. Papanın "sözü" haqqında nə düşünürsünüz və hər şeydən əvvəl xristianlar bu ölkələrdə hansı "rol" oynaya bilərlər? Orada onlar üçün yer varmı?*

- Söhbətimizin əvvəlində artıq qeyd etdiyim kimi, biz Azərbaycanda Papa Fransiskin, eləcə də dünyanın bir çox digər yüksək səviyyəli şəxslərinin Ermənistan və Azərbaycan arasında sülh və münasibətlərin normallaşması məsələsinə göstərdikləri diqqəti yüksək dəyərləndiririk. Azərbaycan öz mədəni və dini müxtəlifliyi ilə fəxr edən dünyəvi ölkədir, burada müsəlmanlar, xristianlar, yəhudilər və digər konfessiyaların nümayəndələri əsrlər boyu harmoniya, əmin-amanlıq və dostluq şəraitində birgə yaşayıb. Biz doğrudan da inanırıq ki, ölkələrimiz arasında tezliklə bağlana biləcək sülh müqaviləsi nəinki dünyanın ən uzun və faciəli etnik münafişələrindən birinə rəsmi olaraq son qoyacaq, həmçinin ermənilərlə azərbaycanlılar arasında etimadın yaranmasına xidmət edəcək, onların yaxşı qonşu və ola bilsin bir gün həttə dost kimi yaşamasına yol açacaq.